

Biografie Giel Ummels

In 1942 werd Giel Ummels gevraagd door kapelaan Joosten van de OLV kerk, die in het verzet zat, voor eten te zorgen. Ook werd gevraagd naar mensen uit te zien om een knokploeg te vormen voor een overval op het distributiekantoor.

Ook zijn broer Mathieu Ummels, de ongetrouwde broer en hulp in de zaak werkte mee in het verzet. Ook hij werd gearresteerd door het verraad en stierf in Neuengamme. [Later een steentje voor hem ook aan de wolfstraat 6].

Hulp aan piloten, distributiebonnen, LO groep na de oorlog medailles voor de pilotenhulp/ontsnapping van Fransen, Britten en Amerikanen. Soms aan de hand van dochtertje Mieke via het buurhuis van Houtappel over straat naar een volgend adres. Veel piloten gebracht naar de zusters Ursulinen en naar de zusters onder de bogen.

Ook vervoer van distributiebonnen in poppenwagen van Mieke van de Wolfstraat naar Witte Vrouwenveld, huis Lokerman gebracht. Ook Joodse onderduikers in huis zoals Jantje (rook naar chloor want zijn haren werden gebleekt in bad) met zijn moeder tante Reusje (zus van de vader dus tante van Appie Drielsma).

Verraad bij vrijkopen van Noorda door Zeguers-Boere. Arrestatie, ondervraging aan de Wilhelmina Singel (toen Wyckersingel), toen naar gevangenis MinderBroedersBerg. Beide ouders. Na drie dagen kwam de moeder vrij, onder de luizen dus mocht niet eens benaderd worden en zat geïsoleerd te huilen. De twee dochters (Mieke 8 jaar, zusje 5 jaar) die drie dagen alleen in huis met alleen Duitse soldaten met geweren die het bewaakten en het hele huis doorzochten. Niemand mocht naar binnen.

Overval werd beraamd om Giel Ummels vrij te krijgen tijdens zijn transport naar Vught. Gekozen locatie viaduct bij Sittard. Voor de beraamde overval moesten moeder en dochters apart onderduiken. Zo heeft zij van juli tot september 1944 in Valkenburg en Lemiers ondergedoken. Ook deze beraamde overval werd verraden door Zeguers-Boere die toen nog steeds vertrouwd werd. Giel Ummels is vanuit Vught naar Oranienburg en Sachsenhausen gebracht en daar vermoord op 35-jarige leeftijd op 2 december 1944.

De heer van Balen die ook in Sachsenhausen zat, kwam het haar vertellen -- je zal je pappa nooit meer zien -- en Mieke besepte dat zij dit niet zo aan haar moeder kon vertellen en haalde er daarom meteen kapelaan Joosten bij.

(Gesprek met mevrouw Mieke Frijns-Ummels, de dochter van Giel Ummels, op 5 oktober 2013 van 14.00 tot 15.30.)

De Duitsers lieten de gevangenen vrij en brachten de L.O.-leiding in Maastricht in de waan dat wellicht nog meer gevangenen vrijgekocht konden worden. Zeguers had het vertrouwen van de L.O. verworven en woonde geregeld L.O.-bijeenkomsten in de Wolfstraat bij. Steeds verder penetreerde de Sicherheitspolizei in het Maastrichtse netwerk van de L.O. De slagerij van Ummels stond daarbij in het centrum van de belangstelling.

Toen de L.O. te kennen gaf bereid te zijn 12.000 gulden te willen betalen voor de vrijlating van een nieuwe gevangene, begreep de SiPo dat ze een grote vis in het net had. Zeguers bleef inmiddels steeds nieuwe namen van illegale werkers aan de SiPo doorgeven. Na een tweetal mislukte pogingen eind mei en begin april, werden op 9 en 10 mei in de stad in totaal een vijftigtal illegale werkers, waaronder Edmond Houtappel, gearresteerd. Daaronder was ook een onderduiker die door de verraadster Zeguers in huis was genomen om het vertrouwen van de L.O. te wekken.

Door het verraad van Zeguers werd een groot aantal Maastrichtse verzetslieden opgepakt door de Sicherheitspolizei. De meeste arrestanten kwamen na verloop van tijd weer vrij, waaronder Maria Houtappel-Hustinx en de echtgenote van slager Ummels (die daarop prompt met haar twee dochttertjes zelf onderduikt). Echter zes van hen, waaronder Edmond Houtappel, overleefden de gevangenschap niet. Edmond stierf op 24 november 1944 in Neuengamme en slager Ummels overleed op 2 december 1944 in Sachsenhausen

Zeguers maakte na de arrestaties samen met SS-er Ströbel een vakantietocht en zette vervolgens haar leventje in Maastricht voort. Giel Ummels liet via een gevangenenbewaker doorsijpelen dat zij waarschijnlijk verantwoordelijk was voor het verraad.

(Fred Cammaert, *Het verborgen front. Een geschiedenis van de georganiseerde illegaliteit in de provincie Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog*

(Leeuwarden/Mechelen, 1994) pagina's 639-654. De dissertatie is als PDF te downloaden: <http://irs.ub.rug.nl/ppn/123909783>